

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
โดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน*
EVALUATION OF THE PROJECT DEVELOPMENT QUALITY EDUCATION
BY TAKING THE SCHOOL NETWORK AS THE BASE

มติภา ชัยชิต

Matipa Chaichit

ระพีพัฒน์ หาญโสภา

Rapeepat Hansopa

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, ประเทศไทย.

Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1, Thailand.

Email: Phat@KKUmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมิน CIPP_{EST} Model โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เป็นการวิจัยประเมินเชิงระบบผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ CIPP_{EST} ของ Stufflebeam กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม 1) ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาในเทศก์ และผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 5 คน และเชิงคุณภาพ 3 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เข้าร่วมโครงการ ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 (หนองคาย 1) ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 122 คน และเชิงคุณภาพ 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการฯ ระหว่างปีการศึกษา 2563 – 2565 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP_{EST} Model ประกอบด้วย 1) ด้านบริบท พบว่า ข้อมูลสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ มีความชัดเจน เหมาะสม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีความเหมาะสมช่วยให้การดำเนินงานโครงการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ รูปแบบการดำเนินการ ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้วมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ 3) ด้านกระบวนการ พบว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมได้ตามโครงการ ข้อมูลและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข และ 4) ด้านผลผลิต เมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นการตรวจสอบคุณภาพของผลลัพธ์การดำเนินงานตาม

* Received: 15 November 2023; Revised: 2 June 2024; Accepted: 18 June 2024

วัตถุประสงค์ของโครงการและการประเมินผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งเป็นภาคขยายด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมินด้านผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายโยงความรู้ ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน ทุกตัวชี้วัด

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, การประเมิน CIPIEST Model, กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน

Abstract

This research paper aims to evaluate the CIPPIEST Model, a project to improve the quality of education based on the school network. Nongkhai Elementary Education Area Office District 1 is a systematic assessment research, the researcher applied the CIPPIEST of Stufflebeam. The sample used in this research was selected in a specific way, divided into 2 groups: 1) educational administrators, Inservice education and project managers, 5 quantitative and 3 qualitative data providers, 2) school administrators, teachers, and project participants in the School Network 1 (Nongkhai 1), 122 quantitative data providers, and 13 qualitative data users. Analyze data using averages Standard deviation and analysis of empirical data content.

The results showed that the evaluation of the project during the academic year 2020 – 2022 using the CIPPIEST Model consisted of 1) context; It was found that important information in determining the objectives and goals of the project, feasibility of the project. 2) In terms of inputs, it was found that various factors related to the project are appropriate to help the project implementation achieve the set goals. Execution model The selected options are appropriate and practical. 3) Process aspects: It is found that the operation is in accordance with the plan. Able to carry out activities according to the project. and 4) productivity. At the end of the project, it is a quality check of the implementation results according to the project objectives and an evaluation of the success of the project.

Keywords: Project Evaluation, CIPIEST Model, The school network, Development of School Network

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2564-2565) เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาที่

เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้น 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมความปลอดภัยทางการศึกษา การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัย และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมาย 14 เป้าหมาย ตัวชี้วัด 18 ตัว และแนวทางพัฒนา 49 แนวทาง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

ด้วยการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตและการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม ทำให้ต้องปรับเข้าสู่รูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ต่อเนื่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขในปีการศึกษา 2563 เช่น การถดถอยทางการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ครูขาดทักษะด้านเทคโนโลยี ใช้วิธีสอนแบบเดิม และไม่เข้าใจการออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน โรงเรียนขนาดเล็กยังประสบปัญหาครูสอนหลายชั้นเรียนและไม่ถนัดในบางกลุ่มสาระ ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ สำนักงานจึงกำหนดนโยบายพัฒนาโดยเน้นการควบคุมคุณภาพ การนิเทศ การสร้างเครือข่าย และการส่งเสริมให้สถานศึกษาปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2563)

ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการติดตามและประเมินผลทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้เน้นความสำคัญของการกำกับติดตามและประเมินผลโครงการที่เป็นระบบ โปร่งใส และตอบสนองความต้องการในแต่ละบริบท โดยการประเมินดังกล่าวช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ การพัฒนา หรือการขยายผล รวมถึงการปรับปรุงรูปแบบการบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเลือกใช้การประเมินแบบ CIPP ซึ่งพัฒนาจากประสบการณ์การประเมินโครงการทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกาในยุค 1960 เพื่อลดข้อจำกัดของการประเมินแบบดั้งเดิมและเพิ่มมุมมองรอบด้าน โดยเน้นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ ผลกระทบข้างเคียง และความต้องการตามเป้าหมายของโครงการ (Stufflebeam D. L., 2015; เชาวน์ อินโย, 2555; รัตนะ บัวสนธิ์, 2556; ศิริชัย กาญจนवास, 2558; นฤมล เอกธรรมสุทธิ และสิริรักษ์ เจริญศรีเมือง, 2564)

จากรายละเอียดการประเมินโครงการดังกล่าวข้างต้นนั้น ถือว่า CIPP Model เป็นรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมและช่วยให้โครงการบรรลุเป้าหมาย ด้วยการพิจารณาความเป็นไปได้ตั้งแต่เริ่มจนจบโครงการอย่างรอบคอบและมีขั้นตอนชัดเจน โดยมีการขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็น 4 มิติ ได้แก่ การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ประสิทธิภาพ (Effective Evaluation) ความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการถ่ายโยงความรู้ (Transfer Evaluation) ซึ่งช่วยจำแนกและตั้งคำถามประเมินในแต่ละด้านให้ชัดเจนมากขึ้น รูปแบบการประเมิน CIPPiest นี้ยังคงลักษณะพื้นฐานของ CIPP Model โดยเน้นการประเมินเป็นระยะและการสรุปรวมเพื่อพิจารณาคุณค่าของโครงการอย่างครบถ้วน (Stufflebeam D. L., and Shinkfield A J, 2007)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญในการวิเคราะห์ความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิภาพของกิจกรรมหรือโครงการ รวมถึงความสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาและแก้ปัญหา รูปแบบการประเมิน CIPPIest เหมาะสมสำหรับโครงการทางการศึกษา เนื่องจากมีระบบและขั้นตอนชัดเจน เป็นพลวัตร ใช้ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของโครงการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดความรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยประเมินผลครั้งนี้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPIEST ของ Stufflebeam (Stufflebeam D. L., and Shinkfield A J, 2007) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ (ข้อมูลเชิงปริมาณ 5 คน เชิงคุณภาพ 3 คน) และผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เข้าร่วมโครงการ (ข้อมูลเชิงปริมาณ 122 คน เชิงคุณภาพ 13 คน) ใช้เครื่องมือเก็บข้อมูล 2 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: 0.60-1.00 ค่าเฉลี่ย 0.73) และความเชื่อมั่น (Reliability: 0.97) ด้วยวิธีแอลฟาของ Cronbach

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 8 ด้าน ประกอบด้วย การประเมินบริบท (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Product) การประเมินผลกระทบ (Impact) ประเมินประสิทธิผล (Effectiveness) ประเมินการคงอยู่ (Sustainability) และการประเมินการถ่ายทอดความรู้ (Transition) แยกเป็นการวิเคราะห์เอกสารโครงการ และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (รัตนะ บัวสนธ์, 2558) และ 2) หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ ของ Best และการประเมินทุกด้านทุกรายการตามเกณฑ์การตัดสินที่กำหนด (Best, J. W, 1981) ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ ต้องมีค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป ดังนี้

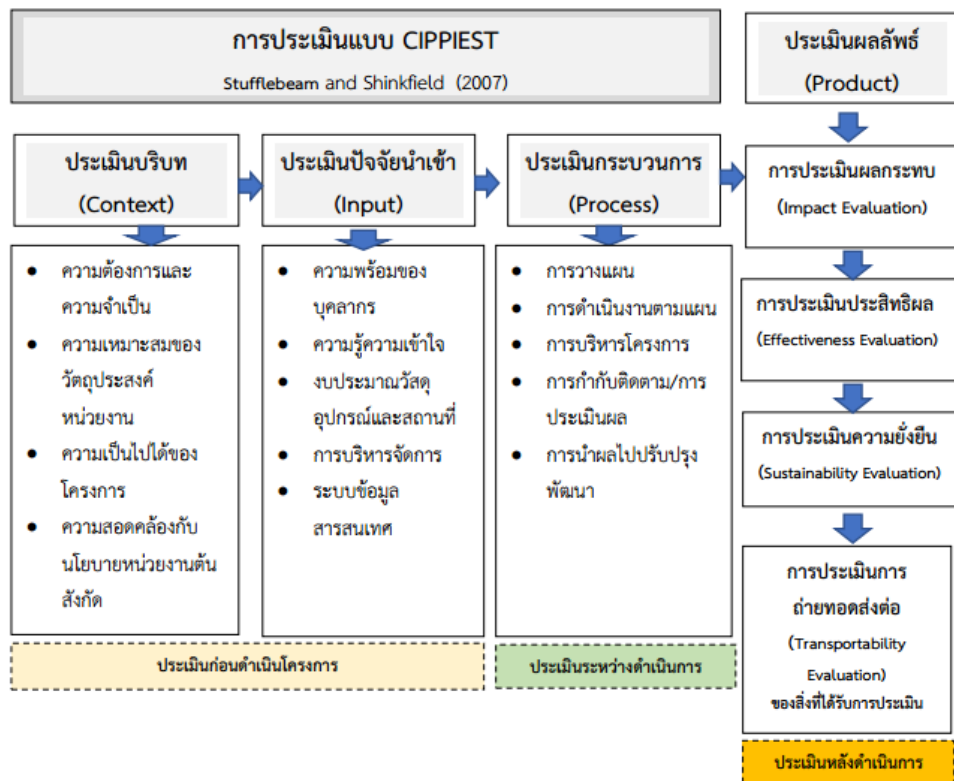
ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00-1.49	หมายถึง น้อยที่สุด
1.50-2.49	หมายถึง น้อย

2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเชื่อถือได้ จึงใช้การสัมภาษณ์ และการตรวจสอบข้อมูลแบบ จากบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้เข้าร่วมโครงการ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ระหว่างปีการศึกษา 2563 – 2565 ผู้วิจัยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP_{iest} Model โดยมุ่งประเมิน 8 องค์ประกอบ 3 ระยะ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการประเมิน CIPP_{iest} Model 8 องค์ประกอบ 3 ระยะ

ผลการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูล กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้รับผิดชอบโครงการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวมผลการประเมินค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) รองลงมาคือ การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) และผู้ให้ข้อมูล กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เข้าร่วมโครงการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวมผลการประเมินค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) รองลงมาคือ การประเมินด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability Evaluation) และ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินด้านกระบวนการ (Process)

ระยะที่ 1 ขั้นก่อนดำเนินการ

การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) พบว่า ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ

ผลการตัดสินใจด้านบริบท (Context) พบว่า ข้อมูลสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการมีความชัดเจน เหมาะสม ครอบคลุมพื้นที่ที่ควรได้รับการพัฒนา สอดคล้องกับสภาพของสังคมนโยบายขององค์กรหรือนโยบาย เป็นโครงการที่สนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นความเป็นไปได้ของโครงการ วิธีการดำเนินงานสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นโครงการที่เป็นไปได้ในแง่ของโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ และมีระยะเวลาของโครงการมีความเหมาะสม จึงผ่านเกณฑ์การประเมินสามารถที่จะนำโครงการไปดำเนินการได้

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีความเหมาะสม ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ โดยปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานโครงการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จากสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ครูเป็นปัจจัยสำคัญจำเป็นต้องได้รับการอบรมพัฒนาสมรรถนะอย่างหลากหลาย เนื่องจากครูจำเป็นต้องเรียนรู้ปรับตัวตามสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคนิคการสอน ทักษะการประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ปัจจัยที่ส่งผลและสนับสนุนต่อคุณภาพผู้เรียน และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วม และการแสดงความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุน งบประมาณ ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ และการสร้างมอรางวัลห้องเรียนคุณภาพแก่ครู ในระดับกลุ่มเครือข่าย และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

จากสนทนากลุ่ม (Focus group) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) พบว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ เห็นว่า แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนจำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณ

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ส่งเสริมการพัฒนาโครงการห้องเรียนคุณภาพ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทันสมัย

ผลการตัดสินใจด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ปัจจัยที่กำหนดไว้ในโครงการ ได้แก่ บุคลากรมีความพร้อม งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์พอเพียง มีคุณภาพและทันสมัย และกิจกรรม รูปแบบการดำเนินการ ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้วที่กำหนดไว้ในโครงการ มีความเป็นไปได้เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ ผ่านเกณฑ์การประเมิน สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมได้ตามโครงการ

ระยะที่ 2 ขั้นตอนดำเนินการ

การประเมินระหว่างการทำงาน โครงการ เพื่อหาข้อมูลและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบ 5A&P by Network Model ในการขับเคลื่อนโครงการ ซึ่งมีกิจกรรมในการดำเนินการ 5 กิจกรรมหลัก แยกตามรูปแบบการพัฒนา 5A&P by Network Model ได้แก่ A1 : Analysis ร่วมกันวิเคราะห์ผล A2 : Awareness ร่วมตระหนักรู้ A3 : Action การปฏิบัติร่วมกัน A4 : Achievement ร่วมกันพิสูจน์ผล A5 : Accentuality ทุกคนร่วมรับผิดชอบผลที่เกิด Network: เครือข่ายนิเทศ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลได้จากจากเอกสารข้อมูลเชิงประจักษ์ การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินโครงการมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ปัญหาและอุปสรรค มีดังนี้

ระดับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เช่น 1) การจัดกิจกรรมนิเทศติดตามในภาคสนาม พบว่า ผู้รับการนิเทศต้องการให้มีสื่อและอุปกรณ์ เอกสารประกอบการนิเทศ และมีขั้นตอน/กระบวนการนิเทศที่ถูกต้อง รวดเร็วและชัดเจน 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ทุกระดับชั้น มีผลการทดสอบความรู้ นักเรียนน้อยที่สุด ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในบางโรงเรียน

ระดับสถานศึกษา เช่น 1) โรงเรียนขนาดเล็ก ครูผู้สอนรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนหลายชั้นเรียน และไม่ชำนาญในการสอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ครูผู้สอนไม่ใช้สื่อ/นวัตกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่โรงเรียนจะให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อการส่งเสริมความรู้ความสามารถในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนไม่ถนัดและต้องใช้เทคนิคในการสอน เช่น แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับเวลา และระยะเวลา การระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

ระดับชั้นเรียน เช่น 1) ผลจากการนิเทศ ติดตาม โดยยึดห้องเรียนเป็นฐาน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่จัดทำแผนการสอนและกิจกรรมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้/ตัวชี้วัด จัดกิจกรรมส่งเสริม

กระบวนการคิด วิเคราะห์ การใช้สื่อ เทคโนโลยีประกอบการสอน เป็นต้น 2) ขาดการสนับสนุนงบประมาณ สำหรับจัดซื้อ จัดหา และจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การจัดหาสื่อที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน 3) การส่งต่อข้อมูลนักเรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นเรียนถัดไป 4) การพัฒนาครูให้มีความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพนักเรียนให้มีทักษะในยุค 4.0 เช่น การสร้างนวัตกรรม การใช้สื่อ เทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ ดังนี้

จากปัญหาอุปสรรคข้างต้น พบว่า ครูผู้สอนรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนหลายชั้นเรียน ไม่ชำนาญในการสอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขาดทักษะการใช้สื่อ/นวัตกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้น การสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครู ครูภายในกลุ่มสาระสถานศึกษาเดียวกัน หรือเครือข่ายสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และสถานศึกษากับชุมชน

ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม โดยยึดห้องเรียนเป็นฐาน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่จัดทำแผนการสอนและกิจกรรมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ดังนั้น ครูควรได้รับการพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการฝึกทักษะ และได้สร้างความรู้ไปพร้อม ๆ กันกับการใช้ทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี เป็นต้น ศึกษานิเทศก์เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้วยกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม ที่มีเป้าหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความตื่นตัวร่วมกันตั้งคำถาม สร้างเครื่องมือที่หลากหลายที่ได้จากกระบวนการวิพากษ์ การสะท้อนผลการเรียนรู้

ผลการตัดสินใจด้านการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ภาพรวม พบว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ผ่านเกณฑ์การประเมิน สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมได้ตามโครงการ

ระยะที่ 3 ขั้นหลังดำเนินการ

การประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณภาพของผลลัพธ์ การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการและการประเมินผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งเป็นภาคขยายด้านผลผลิต (Product Evaluation) ตามแนวทางการประเมินโครงการ CIPPIEST Model ดังนี้

1) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า ผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้ โดยอาศัยข้อมูลจากการรายงานผลที่ได้จากการประเมินด้านบริบทและด้านกระบวนการร่วมด้วย ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลได้จากเอกสารข้อมูลเชิงประจักษ์ การสัมภาษณ์ และแบบประเมินโครงการมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ ผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการนำไปสู่การปฏิบัติภายใต้การวางแผน การนิเทศ ติดตามการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ส่งเสริม กระตุ้น ชี้แจง แนะนำ และสร้างขวัญกำลังใจ ให้

สถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานของสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยใช้หลักการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการ การนิเทศการศึกษา การสร้างเครือข่ายนิเทศการศึกษา กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน พบว่า เกิดความร่วมมือจากบุคลากรในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาซึ่งมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน มีการสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนต่างโรงเรียน แต่จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน ครูผู้สอนได้รับการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามจุดเน้นแต่ละระดับชั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นโดยใช้นวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2) การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) พบว่า ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ จากผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 (เมืองหนองคาย 1) ได้แก่ 1) ระดับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา มีแนวทางการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐานโดยใช้ 5A&P by Network Model 2) ระดับโรงเรียน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 (เมืองหนองคาย 1) ทุกโรงเรียน ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยใช้แนวทางการพัฒนาคุณภาพที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ผ่านการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ทุกโรงเรียนมีรูปแบบและแนวทางการพัฒนาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และ 3) ระดับห้องเรียน มีการสร้างเครือข่ายครูผู้สอน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ผลการตัดสินใจ ผลผลิตด้านผลกระทบ (Impact) ความรู้ ความเข้าใจ สภาพการดำเนินงานตามโครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การมีส่วนร่วม คุณภาพของโครงการ การจัดการเรียนการสอน คุณภาพการร่วมกิจกรรม และคุณภาพนักเรียนที่เพิ่มเติมจากวัตถุประสงค์ของโครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมิน การดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

3) การประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) พบว่า ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ บรรลุตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุม ได้แก่ คุณภาพโครงการ ผลสำเร็จของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนด ความพึงพอใจในการดำเนินงาน

ผลการตัดสินใจ ผลผลิตด้านประสิทธิผล (Effectiveness) คุณภาพโครงการ ผลสำเร็จของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์

4) การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) พบว่า ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ แนวทางการดำเนินโครงการที่เป็นระบบ ส่งผลต่อความสำเร็จ ความคงอยู่และความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ พัฒนาโครงการ อย่างยั่งยืน

แนวทางการดำเนินโครงการ การกำกับ นิเทศติดตาม ที่เป็นระบบส่งผลต่อความสำเร็จ ความคงอยู่ และความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ เพื่อให้โครงการดำเนินต่อไปอย่างยั่งยืน ได้แก่ การรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการ การให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะ วิธีการแนวปฏิบัติที่ได้จากโครงการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และนำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโครงการ ครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรมีการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาโดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐานอย่างต่อเนื่อง 2) ควรมีการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีผลงานการปฏิบัติที่ดีการนำนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในทุกระดับอย่างหลากหลาย ดังนั้น ผลการตัดสินใจ ผลผลิตด้านความยั่งยืน (Sustainability) อยู่ในระดับมาก บรรลุตามเป้าหมาย

5) การประเมินด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability Evaluation) พบว่า ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ การขยายองค์ความรู้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม การนำแนวคิดและกระบวนการของโครงการไปขยายผล ปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครู นักเรียน และการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้จัดกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการในระดับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อเผยแพร่ผลการจัดทำโครงการไปประยุกต์ใช้กับที่อื่นๆ หรือหน่วยงานภายนอกและขยายผลการดำเนินงานโครงการ ด้วยกระบวนการพัฒนาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ครูมีส่วนร่วมในวงวิชาการหรือวิชาชีพ เช่น การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การเข้าร่วมประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน ดังนั้น ผลการตัดสินใจ การประเมินด้านผลผลิต ด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability) อยู่ในระดับมาก บรรลุตามเป้าหมาย

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ระหว่างปีการศึกษา 2563–2565 โดยใช้รูปแบบ CIPPIest Model ผลการประเมินพบว่า กลุ่มผู้บริหารการศึกษาศึกษานิเทศก์ และผู้รับผิดชอบโครงการ มีผลการประเมินทุกด้านในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านปัจจัยนำเข้า รองลงมาคือกระบวนการ และการถ่ายทอดความรู้ สำหรับกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู

และผู้เข้าร่วมโครงการ มีผลการประเมินในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านกระบวนการ รองลงมาคือบริบท และปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ อภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการวิจัยการประเมินด้านบริบท (Context) และปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่าบางประเด็นยังไม่สอดคล้องกับบริบทและนโยบายองค์กร เช่น การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ยังขาดการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมถึงสัญญาณเครือข่ายสำหรับการเรียนรู้ในยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) การพัฒนาครูด้านทักษะดิจิทัลและการจัดการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอ ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมสั้นเกินไป และไม่สอดคล้องกับการใช้งบประมาณในแผนปฏิบัติการ

การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติและยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาสมรรถนะครู เช่น ทักษะดิจิทัลและการใช้สื่อดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของระพีพัฒน์ หาญโสภณ ที่ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้พร้อมบรรยากาศที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ (ระพีพัฒน์ หาญโสภณ และคณะ, 2563)

ผลการวิจัยการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) จะเห็นได้ว่า ในปีการศึกษา 2563 เป็นต้นมา เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ส่งผลอย่างต่อเนื่องในการดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือเลื่อนกำหนดการจัดกิจกรรมออกไป อีกทั้งในบางกิจกรรมต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังมากขึ้น ต้องประเมินตามสถานการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ และนฤมล เอกธรรมสุทธิ ที่กล่าวว่า เป็นการประเมินระหว่างการทำงาน โครงการ เพื่อหาข้อมูลและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ (รัตนะ บัวสนธ์, 2556; นฤมล เอกธรรมสุทธิ และสิริรักษ์ เจริญศรีเมือง, 2564)

ผลการวิจัยการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation) ตามแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ ที่กล่าวว่า การประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ การขยายองค์ความรู้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม การนำแนวคิดและกระบวนการของโครงการไปขยายผล ปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครู นักเรียน และการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ นั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ยังดำเนินการได้ค่อนข้างมีข้อจำกัด ด้วยสถานการณ์ และความไม่สอดคล้องในทางปฏิบัติในด้านบริบท และปัจจัยนำเข้า งบประมาณและระยะเวลา หากการพัฒนาการศึกษาโดยยึดกลุ่มเครือข่าย สถานศึกษาสามารถดำเนินการสะท้อนผลผ่านกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ซึ่งเมื่อนำมาใช้ในโรงเรียนจึงเรียกได้ว่าเป็นการทำโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC: School as Learning Community) ที่ให้บทบาทผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ได้สะท้อนผลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น การปรับปรุงแผนกิจกรรม สื่อ ชิ้นงาน สไลด์การเรียนการสอน บทบาท หน้าที่ภารกิจ และบุคลิกภาพของครู รวมไปถึง

การสะท้อนผลจัดการเรียนรู้ การสะท้อนผลการพัฒนาผู้เรียน (รัตนะ บัวสนธ์, 2556) สอดคล้องแนวคิดของลัดดา ภูเกียรติ กล่าวถึง การทำ Classroom Study หรือการศึกษาชั้นเรียน คือ การที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน มาพูดคุยกันเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ Classroom Study ยังรวมถึงการร่วมกันปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของห้องเรียน บรรทัดฐานของห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน อารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจของนักเรียน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนี้โดยหลักจะประกอบไปด้วย ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา หรืออาจมีศึกษานิเทศก์ร่วมด้วย (ลัดดา ภูเกียรติ, 2561) ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐานระหว่างปีการศึกษา 2563 – 2565 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP_{IEST} Model สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านบริบท (Context) พบว่า ข้อมูลสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ มีความชัดเจน เหมาะสม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีความเหมาะสมช่วยให้การดำเนินงานโครงการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ รูปแบบการดำเนินการ ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้วที่กำหนดไว้ในโครงการ ความเป็นไปได้เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ 3) ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมได้ตามโครงการ ข้อมูลและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข และ 4) ด้านผลผลิต (Product) เมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นการตรวจสอบคุณภาพของผลลัพธ์การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการและการประเมินผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งเป็นภาคขยายด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมินด้านผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายโยงความรู้ ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน ทุกตัวชี้วัด

จากการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดทำโครงการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรคำนึงถึง เงื่อนไขเวลาของการดำเนินการเป็นสำคัญ นอกจากนั้น ควรทำความเข้าใจกับผู้บริหาร และครูผู้สอน เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ภาระงาน ความรับผิดชอบ และระยะเวลาของการดำเนินการอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อนักเรียนอย่างแท้จริง

2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ควรให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ในการจัดกิจกรรม โดยมีการประเมิน และการเก็บข้อมูลอย่างถูกต้องเป็นระบบ เพื่อค้นหาวิธีการ และคำตอบ ในการพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน พบว่า ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้เข้าร่วมโครงการประเมินสอดคล้องกันในเชิงบวก ได้แก่ ด้านประสิทธิผล ด้านผลผลิต และด้านการถ่ายโยงความรู้ ซึ่งเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยยึดเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งมีการถ่ายโยงองค์ความรู้จากบุคคลไปสู่บุคคลอื่นได้อย่างน่าสนใจ ส่วนในด้านบริบทและด้านกระบวนการ ผลการประเมินสอดคล้องกันในเชิงลบซึ่งให้เห็นถึงบริบท ด้านเวลา งบประมาณ วัตถุประสงค์ และกระบวนการการดำเนินงาน ควรจะต้องปรับปรุงให้เหมาะสมตามเงื่อนไขเวลาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัย ติดตามความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน
2. ควรศึกษาผลการพัฒนาโมเดลการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา
3. ควรศึกษาวิจัยการสร้างนวัตกรรมยกระดับคุณภาพการศึกษา ทักษะการเรียนรู้ หรือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจำแนกตามกลุ่มสาระโดยยึดกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- เชาว์ อินโย. (2555). *การประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล เอกธรรมสุทธิ และสิรารักษ์ เจริญศรีเมือง. (2564). แนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIest ในการประเมินโครงการทางสุขภาพ. *ราชวดีสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร*, 11(2), 137- 148.
- ระพีพัฒน์ หาญโสภณ และคณะ. (2563). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนร่มโพธิ์ทองธรรมวิทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ วัดวังตะขังตง*, 5(11), 18-31.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(2), 7-24.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2558). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ลัดดา ภูเกียรติ. (2561). การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูผ่านการศึกษาบทเรียนที่เชื่อมโยงด้วยการทำวิจัยปฏิบัติการและการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: วิถีทางของโรงเรียนสาธิตพัฒนา. *งานมหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ครั้งที่ 12 ณ ศูนย์แสดงสินค้าอิมแพค เมืองทองธานี*. 17-19 ตุลาคม 2561.
- ศิริชัย กาญจนวาส. (2558). โมเดล CIPP ที่เปลี่ยนไป: ความหมาย ความสำคัญ และพัฒนาการ. *สารสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 2(1), 3-10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563*. หนองคาย : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2564-2565)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. (3rd ed.). Englewood cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Stufflebeam D. L., and Shinkfield A J. (2007). *Evaluation theory, models & applications*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Stufflebeam D. L., and Shinkfield A J (2015). *CIPP Evaluation Model Checklist: A Tool for Applying the CIPP Model to Assess Projects and Programs*. Western Michigan University. Retrieved from <https://shorturl.asia/8lYaS>